

Posudek oponenta rigorózní práce

Oponent rigorózní práce: Mgr. Magdaléna Novotná, PhD.

Doc. PhDr. Jaroslav Bláha, PhD.

Autor rigorózní práce: Mgr. Ivana Bendíková

Obor: Učitelství 1. stupně ZŠ

Název práce: Moderní a současné české umění v systému primárního vzdělávání

Ivana Bendíková předkládá přepracovanou verzi své rigorózní práce Moderní a současné české umění v systému primárního vzdělávání. Původnímu textu byla vytýkána zejména nejasná a neucelená koncepce.

Přepracovaný text je sevřenější a ucelenější. Autorka vypustila nejspornější (3. a 4.) kapitoly a propojila tak teoretickou a didaktickou složku práce tak, jak uváděl ve svém posudku oponent doc. PhDr. Jaroslav Bláha.

V kapitolách 1.1. a 1.2. autorka systematicky zkoumá starší vzdělávací dokumenty Obecná škola, Základní škola, Národní škola i RVP ZV a jejich jednotlivé součásti z hlediska toho, jaký prostor nabízejí pro zařazení současného umění do výtvarné výchovy. Dokumentem RVP ZV se pak zabývá detailněji. Možnosti a příležitosti zařadit současné umění zkoumá nejen v jednotlivých vzdělávacích oblastech, ale i v průřezových tématech. Zde uvádí příklady takových aktivit, které zná nebo na nichž se podílí. Ve vztahu k výtvarné výchově, a zejména k současnému umění ve výtvarné výchově promýšlí Mgr. Ivana Bendíková i klíčové kompetence.

Proč analyzujete i starší vzdělávací dokumenty (Obecná škola, Národní škola, Základní škola)? Jaký vidíte posun v přístupu k (současnému) umění a v jeho zařazování jako obsahu do výtvarné výchovy? Čemu tento posun připisujete?

Druhou kapitolu věnuje Mrg. Ivana Bendíková „Modernímu a současnému umění jako prostředku k dosažení úspěchu ve výtvarné výchově“. Souhlasím s autorkou, že jde o významnou a zajímavou otázku. Aby však mohla být přínosem pro odbornou diskusi, bylo by ji třeba zkoumat mnohem hlouběji. Zajímavé by jistě bylo např. porovnání zkušeností umělců, zapojených do projektu 3D dys, o němž autorka pojednává, se zkušenostmi a pozorováním podobně zatížených žáků ve vztahu k jejich umělecké/výtvarné tvorbě.

Těžištěm práce je nesporně praktická část. Autorka ji též upravila. Jednotlivé výtvarné problémy/ úkoly, vycházející z tvorby moderních a současných umělců, seskupila do čtyř clusterů: Počítáme s barvou, Černobílé skládání, Na co štětce? A ven! Tím autorka zároveň prokázala schopnost abstrahovat a uvažovat v souvislostech. Dokázala nalézt témata a principy společné pro tvorbu vybraných autorů, a na nich postavit výtvarné činnosti.

Výtvarné úkoly se vyznačují promyšleností a vyvážeností. Další předností je skutečná interdisciplinarita. Je patrné, že autorka uvažuje o vzdělávacím přínosu v každé zahrnuté oblasti zvlášť, a že tedy nejde o formální propojování předmětů, s jakým se lze často setkat pod heslem interdisciplinarity.

Další otázky k obhajobě:

Podle čeho vybíráte umělecké dílo „vhodné pro žáky 1. stupně ZŠ“? Jde takovou „vhodnost“ nějak zobecnit?

Jak chápete vztah vizuální gramotnosti a výtvarné výchovy?